

Täysistunto

Torstai 10.11.2022 klo 16.03—19.26

4. Pääministerin ilmoitus kehityspolitiikan tulospöytäkirjasta 2022

Pääministerin ilmoitus PI 4/2022 vp

Keskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Päiväjärjestyksen 4. asiana on pääministerin ilmoitus kehityspolitiikan tulospöytäkirjasta 2022, Kehitys- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnarin puheenvuoron jälkeen puhemies myöntää harkitsemassaan järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskustelulle varataan aikaa yksi tunti.

Avaan keskustelun. — Ministeri Skinnari, olkaa hyvä, ilmoitus.

Keskustelu

17.04 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunta hyväksyi tänä keväänä kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon. Laajapohjaisesti valmistellussa selonteossa vahvistetaan Suomen kehityspolitiikan periaatteet, arvot ja tavoitteet. Eduskunnalle annettu kehityspolitiikan tulospöytäkirja on valmisteltu tuohon kokonaisnäkemykseen nojautuen.

Nyt käsissämme oleva raportti ei ole kehityspoliittinen mielipide vaan kertoo konkreettisista tuloksista, joihin on päästy tiedolla johtaen sekä vaikuttavuutta ja riskejä jatkuvasti arvioiden. Nykyaikainen suomalainen kehityspolitiikka on ensiksikin uskottavan ja vahvan ulkopolitiikan keskeinen osa, toiseksi kumppanuuksien rakentamista ja kolmanneksi arvopohjaisuutta, vahvuuksiin nojaamista ja järjestelmätason muutoksia.

OECD:n julkistaman arvion mukaan Suomi on kehitysyhteistyössään saanut aikaan konkreettisia tuloksia, jotka parantavat kehittyvien maiden ihmisten ja yhteiskuntien toimeentuloa ja kriisinsietokykyä.

Samarbetet mellan de nordiska utvecklingsministrarna har under rapporteringsperioden varit exceptionellt tätt. Genom att fungera som en del av den nordiska gruppen och EU samt delta i multilateralt samarbete stärker Finland hållbar utveckling globalt och främjar de värden och mål som är centrala för Finland.

Raportointivuosi kattaa vuodet 2019—21. Työn onnistumista ja haasteita voidaan arvioida laajasti viidessä painopisteessä, humanitäärisessä avussa sekä toteutuksessa. Raportti kertoo myös, miten vuonna 18 annetun tulospöytäkirjan suosituksiin on vastattu. Raportin lopussa esitetään viisi johtopäätöstä, jotka nojaavat kattavaan analyysiin ja kauden aikana havaittuihin kehittämistarpeisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

Arvoisa puhemies! Raportointikausi on ollut hyvin poikkeuksellinen. Koronapandemia heikensi talouksia ja sulki kouluja ja kokonaisia yhteiskuntia sekä maiden välisiä yhteyksiä ennennäkemättömällä tavalla. Konfliktit, autoritaarisuuden lisääntyminen ja ilmastonmuutos ovat niin ikään kääntäneet myönteisen kehityksen suuntaa. Äärimmäisessä köyhyydessä elävien osuus kasvoi ensimmäistä kertaa 20 vuoteen.

Olemme pystyneet sopeuttamaan toimintaamme muuttuviin olosuhteisiin. Korostan, että tuloksellinen kehitysyhteistyö on aina yhdistelmä pitkäjänteisyyttä, strategisuutta ja mukautumista. Hyvä esimerkki on Nepal, jonka kanssa Suomi on tehnyt yhteistyötä 1980-luvulta lähtien. Olemme tukeneet Nepalia etenkin metsätaloudessa, vesihuollossa sekä opetuslalla. Nepalin omasta sopeutumisesta kertoo, että maa on rahoittanut itse suuren osan yhteisistä ohjelmista valtiotasolta yhteisöihin. Apumme ansiosta maan odotetaan lähivuosina nousevan vähiten kehittyneiden maiden kategoriasta ylöspäin. Tätä tarkoitan, kun olen tässä salissakin todennut kehityspolitiikan olevan keino, ei päämäärä.

Arvoisa puhemies! Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat kehityspolitiikkamme kärki. YK:n väestörahaa tukemalla on autettu 23:a miljoonaa nuorta pääsemään seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden piiriin sekä ehkäisty 17 miljoonaa vaarallista aborttia ja 160 000 äitiyskuolemaa.

Suomen demokratiatyö puolestaan vahvistaa yhteiskuntien moniäänisyyttä. Yli 5,7 miljoonaa ihmistä on saanut tuellamme oikeusapua. YK:n tasa-arvojärjestön UN Womenin kautta on tuettu lähes 24 500 naisjohtajan ja -ehdokkaan osallistumista poliittiseen elämään.

Kestävien ja vakaiden yhteiskuntien rakentumisessa olennaista on yksityisen sektorin kehittäminen. Suomen eri kumppanuuksissa on kansalaisjärjestöjen työllä, yksityisen sektorin rahoituksella sekä kahdenvälisellä ja monenkeskisellä yhteistyöllä tuettu yritystoimintaa ja työpaikkojen syntymistä muun muassa Afrikkaan. Kyse on jopa miljoonista työpaikoista, ihmisarvoisista työpaikoista, joita Afrikan nuori kasvava väestö tarvitsee.

Yksityisen sektorin yhteistyö tuo myös kaivattua lisärahoitusta kehitysyhteistyöhön. Esimerkiksi Finnfundin yhdessä Osuuspankin kanssa perustama Impact-vaikuttavuusraha on kerännyt noin 100 miljoonaa euroa yksityistä pääomaa sijoituksiin kehittyvissä maissa. [Marko Kilpi: Hyvä Finnfund!]

Arvoisa puhemies! Koulutus on noussut tällä hallituskaudella Suomen kehityspolitiikan painopisteeksi. Pitkäjänteinen koulujärjestelmien vahvistaminen on lisännyt perus- ja toisen asteen koulutukseen osallistumista ja koulunsa päättäneiden osuutta Suomen kumppanimaissa. Suomen tuella etenkin yhä useampi tyttö ja yhä useampi vammaisen henkilö pääsee kouluun.

Erinomainen esimerkki ratkaisujen kokonaisuudesta — ei yhdestä hankkeesta, ei yhdestä projektista tai sektorista — on myös kouluruoka. Suomen ja Maailman ruokajärjestön aloitteesta perustettuun kouluruokakoalitioon on liittynyt jo yli 70 maata ja saman verran muita kumppaneita.

Globaalista ruokaturvasta puhumme päivittäin. Suomen tukeman kansainvälisen maatalouden kehittämisrahaston IFADin kautta on vahvistettu 128 miljoonan ihmisen ruokaturvaa parantamalla pienviljelijöiden kestävä maataloutta ja markkinoille pääsyä.

Tärkeä osa Suomen tukea kehittyville maille on sään ennakkovaroitussjärjestelmien vahvistaminen. Ilmatieteen laitos on vahvistanut kansallisen meteorologian laitoksen kapasiteettia jo 12 maassa. Parantuneet sää- ja ilmastopalvelut sekä ennakkovaroitussjärjestelmät hyödyttävät välillisesti jopa 500:tä miljoonaa ihmistä eri puolilla maailmaa. Suomi on täs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

sä muita maita edellä. Meillä on niin yrityskentässä kuin akateemisella puolella maailman huippua, maailman kärkeä olevaa osaamista ja halua sitoutua kehitysrahoituksemme kautta.

Suomi teki ensimmäiset kehityspoliittiset finanssisijoitukset vuonna 2016. Ne ovat vaikkein kiinnittäneet asemansa kehitysyhteistyön rahoitusmuotona. Suomen tähän mennessä tekemien finanssisijoitusten avulla houkutellaan arviolta 1,7 miljardia euroa muuta rahoitusta ilmastotyöhön ja kestäväan kehityksen hankkeisiin.

Arvoisa puhemies! Toimimme intressipohjaisessa maailmassa. Tulosraportin johtopäätökset kertovat, että julkinen kehitysyhteistyörahoitus ja vaikuttamistyö ovat osoittaneet ennakoitaviksi ja kriisinkestäviksi tavoiksi edistää Suomen ulkopoliittikan tavoitteita. Esimerkiksi Ukrainaa ei olisi kyetty tukemaan näin nopeasti ilman kehitysyhteistyön työkalupakkia. Julkinen rahoitus on myös osoittautunut tärkeäksi välineeksi edistää muiden rahavirtojen ja investointien kohdentumista kestäväan kehitykseen.

Painopisteiden osalta Suomen on jatkettava määrätietoisesti työtä niillä alueilla, joilla juuri Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestäväan kehitystä ja vähentää eriarvoistumista. Toimintaympäristön kasvava epävakaus kehittyvissä maissa sekä myös Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä tapahtunut perustavanlaatuinen muutos edellyttävät yhä useammin kehitysyhteistyön, humanitäärisen avun ja rauhantyyön yhteensovittamista.

Pidän olennaisena, että keskustelemme myös niistä seikoista, joissa on parannettavaa, kuten:

Suomen tulee olla aktiivisemmin mukana globaalissa kehitysyhteistyön tukimuotojen kehittämisessä, ja tarvitaan joustavia kumppanuuksia julkisten ja yksityisten toimijoiden kesken.

Toiseksi pitää arvioida systemaattisemmin Suomen vaikutusta monenkeskisten järjestöjen toimintaan ja tuloksiin.

Kolmanneksi kansainvälisten järjestöjen ja rahoituslaitosten kautta toimiminen sekä lisääntyvä EU-yhteistyö vaativat uudenlaista suunnittelua, vaikuttamistyötä, tulosseurantaa ja raportointia.

Arvoisa puhemies! Lopuksi, jos sallitte: Uudet rahoitusmuodot ja toimintaympäristön rajut ja ennakoimattomat muutokset ovat tuoneet mukanaan uudenlaisia riskejä. Riskienhallinnan kehittämiseksi on pysyvä tarve. Myös avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistämistä on tarpeen korostaa, ja tässä onkin otettu isoja askelia eteenpäin.

Eli yhteenvetona: Tulosraportti tarjoaa päätöksenteon pohjaksi luotettavaa tietoa kehitysyhteistyön tuloksista sekä analyysiä onnistumisten ja haasteiden taustatekijöistä. Johtopäätökset perustuvat kattavaan tuloksanalyysiin ja huolelliseen pohdintaan siitä, millaisia vahvuuksia ja kehittämistarpeita kehityspoliitikassamme on erityisesti vaikuttavuuden kannalta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua keskusteluun, nousemaan ja painamaan V-painiketta. — Ja edustaja Halla-aho, olkaa hyvä.

17.15 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Usein puheenaiheet ja ongelmat kopioidaan sellaisenaan maailmalta meille Suomeen. Hyvä esimerkki tästä on syyllisyys ja huono omatunto köyhien maiden köyhyydestä. On syytä muistaa, että me emme ole entinen siirtomaavalta vaan entinen siirtomaa. Me emme ole kenellekään mitään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

velkaa, eikä suomalaisen kehityspolitiikan tule perustua maksamme velkaa -tyyppiseen ajatteluun.

Kaiken avun, joka on suomalaisen veronmaksajan rahaa, tulee olla vastikkeellista, tavoitteellista ja vaikuttavaa ja edistää myös meidän omia intressejämme. Valitettavasti monet kehitysmaat pitävät kehitysapua niille kuuluvana saavutettuna etuna, joka ei velvoita niitä mihinkään. Hyvä esimerkki on monen Suomeltakin apua saavan maan röyhkeä tuki Venäjälle ja venäläiselle imperialismille, joka on konkreettinen uhka myös Suomelle. Suomen pitäisi ehdottomasti lopettaa tällaisten maiden rahoittaminen ja siten vahvistaa kehitysavun ohjausvaikutusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Salonen, olkaa hyvä.

17.17 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyöllä voimme vaikuttaa siihen, että elämme vakaammassa, turvallisemmassa, rauhaan pohjaavassa ja hyvinvoivassa maailmassa. Toisin sanoen vaikutamme siihen, millaisessa maailmassa myös suomalaiset elävät. Maailmalla etsitään jatkuvasti uusia ratkaisumalleja aikamme suuriin haasteisiin. Suomen on tärkeää olla mukana kehityspoliittisissa keskusteluissa ja vaikuttaa siihen, millaisia malleja valitsemme ilmaston, demokratian ja ihmisoi-keuksien edistämiseksi. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Maailma on tänään epävakampi kuin raportin seuranta-aikana.

Suomen kehityspolitiikka on vastannut asetettuihin tavoitteisiin ja tuottaa tuloksia, kuten ministeri Skinnari kertoi. Kehitysyhteistyön kautta Suomi on auttanut edellisten vuosien aikana satoja miljoonia ihmisiä. Suomalaisten voimin yhä useampi maailman tyttö käy peruskoulun loppuun asti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

17.18 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää ministeriä ja ministeriötä, että olette tuoneet tämän tulosraportin tänne meidän keskusteluun, koska minusta on tärkeää, että me käymme näitä tuloksia läpi. Nämä ovat todellisia, ja silloin me pystymme myös katkaisemaan siivet niiltä vääristyneiltä mielipiteiltä, mitä me valitettavan usein tässäkin salissa kuulemme. No, paikalla ovat nämä ahkerat keskustelijat, jotka aina tämän aiheen tullen tänne tulevat. Minä haluaisin myös kiittää siitä, että tässä ministerin puheessa on keskitytty seksuaali- ja lisääntymisterveyteen, tyttöjen ja vammaisten koulutukseenpääsymahdollisuuteen.

Edustaja Halla-aho otti esiin Venäjää tukevien maiden rahoittamisen. Minä haluaisin kuulla ministerin mielipiteen siitä, ja sitten myös tästä: miten me voisimme vahvemmin viestittää omia tavoitteitamme Euroopan unionin yhteiseen kehityspolitiikkaan? [Puhemies koputtaa] Se on toinen kysymykseni ministerille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

17.19 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön tulokset eivät kaikilta osin ole olleet myönteisiä. Viime vuodet ovat olleet monin tavoin haasteellisia, sillä useat kriisit ovat koetelleet ihmiskuntaa. Konfliktit,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

koronapandemia ja myös autoritaarisuuden lisääntyminen ovat kaikki hidastaneet Suomen kehitysyhteistyötä.

Kehitysyhteistyö on kaikista vastoinkäymisistä huolimatta synnyttänyt 2000-luvulla paljon myönteistä kehitystä, ja esimerkiksi äärimmäinen köyhyys on selvästi vähentynyt. Täytyy muistaa, että onnistunut kehitysyhteistyö vähentää maastamuuttoa ja pakolaisuutta pois hauraista yhteiskunnista. On vain oltava erityisen tarkkana siitä, että apu menee perille sitä todella tarvitseville. Väärinkäytösten riski on valitettavasti olemassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.20 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronapandemia ja muut samanaikaiset globaalit haasteet ovat jo kääntäneet köyhyyden ja nälän nousuun ja jopa kaksinkertaistaneet pakolaisuuden viimeisessä kymmenessä vuodessa. Merkittävä osa Suomen kehitysyhteistyöstä kohdistuukin hauraisiin maihin ja alueille, jotka köyhyyden ja ruokaturvattomuuden lisäksi kantavat kohtuuttoman taakan ilmastomuutoksen ja luontokadon seurauksista. Tämä edustaja Halla-ahon tällainen velka-ajattelu ei meitä kyllä valitettavasti millään tavalla vapauta, vaan kyllä meidän kulutuksella on ihan merkittävät ilmastovaikutukset, ja kannamme ilmastovelkaa. Nyt on tällainen COP 27 -viikko käynnissä, ilmastokokous, ja on hienoa kertoa, että Suomen kansainvälinen ilmastorahoitus on tällä hallituskaudella noussut. Kuitenkin on syytä strategisemmin ohjata sitä vielä niin, että se kohdistuisi kaikista köyhimpiin [Puhemies koputtaa] alueisiin ja myös juuri sopeutumiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.21 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tavoitteemme siitä, että kehitysyhteistyön taso olisi se 0,7, pitää edelleen olla muistissa, vaikka tässä on menty takapakkia. Tämä tavoite tulee olemaan aina vain tärkeämpi tässä globaalissa maailmanpoliittisessa tilanteessa: ilmastomuutos, sodan vaikutukset, energiakriisi. Pandemiakin koettelee tällä hetkellä erittäin rajusti juuri köyhien maiden köyhiä ihmisiä, ja ruokaturva on uhattuna hyvin monessa maassa ympäri maailmaa.

Helsingin Sanomat uutisoi pari päivää sitten, että Eurooppa on hamstrannut energiaa köyhien maiden kustannuksella ja että tämä kehitys kiihtyy. Tämä ajaa köyhiä maita yhä syvempään ja pahempaan tilanteeseen. Olisin kysynyt ministeriltä: mitä Suomi tekee, jotta vauhdittaisi tällaista itsekästä kehitystä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Biaudet.

17.22 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Suomen kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö vastaa sisällöltään kyllä tavoitteisiin ja tuottaa tuloksia mielestäni ja raportin mukaan, kiitos raportin tekijöille — se on tosi hieno — siitä kokonaisuudesta. Mutta voisimme yhdessä olla ja vaikuttaa niin paljon enemmän esimerkiksi muiden Pohjoismaiden kanssa, jos panostettaisiin suuremmin rahoitukseen. Onko meillä varaa olla vaikuttamatta? Mielestäni se meidän kysymys pitäisi olla niin päin. Maailma on monelta osin kriisissä: koronasta on puhuttu, se on kääntänyt köyhyyden ja nälän nou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

suun tässä laajuudessa ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin, ja on hämmästyttävää, että ainoastaan 13 prosenttia maailman kansalaisista asui demokratiassa vuonna 21. Demokrati-an ja kansalaisyhteiskunnan tilan kapeneminen vaatii meiltä myös toimia, ja suuri osa Suo-men kehitysyhteistyöstä kohdistuu, niin kuin sanottiin, hauraisiin maihin, jotka usein kan-tavat kohtuuttoman [Puhemies koputtaa] taakan ilmastomuutoksesta ja luontokadosta — humanitäärinen tilannekin. [Puhemies: Kiitoksia!] Ajankohtaisin ongelma on ehkä nyt täl-lä hetkellä akuutisti Iranin naisten ja Afganistanin tyttöjen tukeminen. Millä tavalla voi-simme tehdä enemmän heidän puolestaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

17.24 **Hussein al-Tae sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Skinnarille tästä selostuksesta. Sanoisin, että kehitystyö on ollut kyllä suomalaisten arvo-jen mukaista. On puhuttu koulutuksesta, rauhasta ja yhteistyöstä, demokratian edistämises-tä. Haluan kertoa konkreettisen asian siitä, miten tuloksellista tämä työ on ollut Ilmatieteen laitoksen työn myötä. On käynyt niin, että kun maailman tavallaan ympäristö- ja ilmasto-tilanne on muuttunut, niin maanviljelijät ympäri maailmaa eivät ole aina tienneet, milloin sadetta tulee, jolloin on ollut vaikeata ennustaa, milloin kannattaa laittaa siemenet maan al-le. Ilmatieteen laitoksen työn myötä on kerrottu tarkalleen, milloin sateet tulevat, jolloin on pystytty syömään siitä omasta pellostä, ja kun ihmiset saavat ruokaa, he myös pysyvät sen pellon ympärillä. Tämä on ollut hyvin konkreettinen työ, jolla on pystytty erilaisia konflik-teja, nälänhätää laskemaan, ja tästä tietenkin Suomelle suuret kiitokset. Toivon todella, että tämä työ jatkuu. Tällä hetkellä on pelkoja siitä, että maailmalla kehitysyhteistyövarat las-kevat, ja tämä on vaarallinen kehitys juuri nyt, koska rauha vaatii sitä panostusta, mitä rik-kaat länsimaat pystyvät panostamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

17.25 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu puhemies! On sa-nottu, että Suomi on kokoaan isompi maailmalla. Uskon siihen, että Suomi saa myöskin vähemmällä enemmän aikaan näillä kehitysyhteistyöpanoksilla, kun ne käytetään älyk-käästi. Mistä se älykkyys sitten oikein muodostuu? Se muodostuu siitä, että meillä on avoi-muutta näissä kehitysyhteistyöpanoksissa.

Budjettimietinnöissä on kehoitettu, että kehitysyhteistyömomenttia aukaistaisiin, koska se on niin laaja. On pidetty välttämättömänä, että eduskunnalle päätöksenteon pohjaksi esi-tettävä tieto on kyllin yksityiskohtaista. Nyt on onneksi aukaistu sivusto OpenAid.fi, josta kukin pystyy käymään katsomassa, mihin me käytämme nämä kehitysyhteistyöpanokset, ja sitä kautta saavutetaan myöskin tuloksellisuutta. Näin ollen pystytään edelleen kehittä-mään kehitysyhteistyön toimeenpanoa.

Mutta haluaisin tiedustella tätä: [Puhemies koputtaa] miten Suomi aikoo toimia niiden maiden osalta, jotka edelleen tukevat Venäjää?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

17.26 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministeri Skinnarille erinomaisesta esitelmästä ja kertomuksesta, miten tässä asiassa on toimittu.

Ajattelin kysyä, kun te mainitsitte puheessanne Afrikkaan suuntautuvan kehitysyhteistyön: Meillähan on se kunnia, että meillä on Euroopan unionin komission jäsenenä komissaari Jutta Urpilainen, teidän hyvä ystäväanne. Kun Afrikkaan kuitenkin panoksia menee, niin miten tiiviissä yhteistyössä olette ollut komissaari Urpilaisen kanssa? Näen sen, että jos meillä on sillä alueella paljon osaamista, ja uskoakseni EU-komissiolla on näitä varten annettuna kohtalaisen paljon suurempi potti rahaa, niin kun nämä kaksi asiaa yhdistetään — hyvä osaaminen ja suurempi rahapanos — ja sitten ennen kaikkea suomalaisten pitkät kokemukset näistä asioista... Tiedämme kaikki hyvin, että Afrikkaan suuntautunut yhteistyö muun muassa eri kirkkokuntien kanssa on tuonut hyvää hedelmää siellä, ja tiedämme kaikki sen ongelman, mikä näkyy varsinkin [Puhemies koputtaa] Välimeren pohjoisrannoilla, kun venepakolaisia tulee. Mikä on tilanne tässä teidän yhteistyösuhteessanne?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

17.27 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että keskustelimme tässä salissa siitä, mitä Suomen kehityspolitiikalla on saatu aikaan. Tälläkin kaudella olemme lukuisia kertoja kuulleet tiettyjen tahojen kyseenalaistavan sitä, tuleeko Suomen ylipäättään tehdä kehityspolitiikkaa tai kehitysyhteistyötä. Nuo kyseenalaistamiset ovat naiiveja: Suomi kun ei elä tyhjiössä vaan osana globaalia maailmaa, ja se, mitä muualla tapahtuu, vaikuttaa meihin — halusimme tai emme — ja sen kehityksen suuntaan me voimme vaikuttaa nimenomaan aktiivisella kehityspolitiikalla.

Alleviivaan nyt kuitenkin heti perään, että se ei tokikaan ole ainut syy puolustaa kehitysyhteistyötä ja -politiikkaa. On arvokysymys päättää viedä apua, terveyttä, koulutusta ja väyliä parempaan tulevaisuuteen sinne, missä on kaikkein suurin hätä. Esimerkiksi lapset ovat lapsia riippumatta siitä, minkä valtion rajojen sisälle tai mihin maanosaan he sattuvat syntymään, ja meillä on velvollisuus puolustaa heidän oikeuksiaan silloin, kun meillä on mahdollisuus auttaa heitä panostamaan terveyteen, koulutukseen ja osaamiseen. Paras tapa kehittää maailmaa on juuri vaikuttaa lapsiin, joita itse asiassa juuri on suurin osa maailman köyhimmistä maista ja heidän väestöstään. [Puhemies koputtaa]

Kysyisin kuitenkin ministeriltä: voisimmeko jatkossa nostaa humanitäärisessä avussa vammaisten henkilöiden lisäksi nykyistä näkyvämmiin esiin myös muita haavoittuvimmista asemassa olevia, [Puhemies: Kiitoksia!] kuten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Filatov, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofon, kiitos.

17.29 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nostettu esiin demokratia ja maailman epävarmuus, mutta me elämme myös sellaisessa maailmassa, jossa tyttöjen ja naisten oikeuksia poljetaan. Sen vuoksi on tärkeää, että Suomen kehityspolitiikassa on yhtenä kärkitavoitteena tasa-arvo ja siihen liittyvät kysymykset, ja se näkyy myös näissä painopisteissä, koska kaksi kolmasosaa hankkeista ja rahoitushankkeista ovat sellaisia, että nämä teemat ovat siellä mukana — ja me olemme myös näissä asioissa on-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

nistuneet olemaan vaikuttavia, niin kuin ministeri tässä omassa hyvässä puheenvuorossansa kertoi.

Me olemme myös olleet tukemassa Ukrainan sodan uhreja ja siellä eläviä ihmisiä kehityspolitiikan keinoin. Kysyisinkin ministeriltä: onko teillä käsitystä siitä, miten siellä naisten ja tyttöjen tukeminen on näillä rahoilla onnistunut, koska sodassa lapset kärsivät eniten?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

17.30 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Skinnaria esittelypuheenvuorosta ja siitä ansiokkaasta työstä tämän tärkeän asian teemalla, jota olette tehnyt.

Kuten tämä arviointi tuo esille, Suomen panostukset kehityspolitiikkaan ovat olleet tuloksellisia tästä haasteellisesta toimintaympäristöstä huolimatta. Työ esimerkiksi koulutuksen, köyhyyden poistamisen, tasa-arvoisuuden ja terveyden edistämiseksi on todella kantanut hedelmää, ja tästä varmasti olemme kaikki iloisia. Kuten ministeri totesi, on selvää, että globaalien kriisien ennaltaehkäisy ja niiden korjaaminen on ilman muuta myös Suomen edun mukaista, ja on tärkeää, että olemme tässä työssä mukana. Aktiivinen rooli kehitysyhteistyön toimijana on osa globaalia vastuunkantoa, ja kehityspolitiikka on ja sen tulee olla keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Kuten raportissa todetaan, kyse on pitkäjänteisestä työstä ja päämäärätietoisesta työstä, ja kysyisin vielä ministeriltä: millaisia jatkotoimia me tarvitsemme, ja miten arvioisitte kehityspolitiikan merkityksen kehittyvän tulevana vuosina?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.31 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! 7. huhtikuuta YK:n yleiskokous päätti erottaa Venäjän YK:n ihmisoikeusneuvostosta. Me tiedämme, miksi: Venäjä tappaa, raiskaa ja kiduttaa jopa lapsia Ukrainassa.

Arvoisa puhemies! Kun Venäjä päätettiin erottaa YK:n ihmisoikeusneuvostosta, Venäjän erottamista vastaan äänesti moni Suomen kehitysavusta nauttiva valtio, kuten Algeria, Burundi, Keski-Afrikan tasavalta, Etiopia ja Zimbabwe. Ministeri Skinnari, aiotteko jatkaa siellä hallituksessa tai aikooko hallitus yhdessä jatkaa näiden valtioiden rahoittamista? Perussuomalaisista tehtiin toimenpidealoite, jotta näiden Venäjän terroria tukevien valtioiden rahoitus lakkautetaan. Oletteko samaa mieltä? Aiotteko ottaa tämän toimenpidealoitteen käsittelyn? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.32 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan helmikuussa tänä vuonna hyväksymä kehityspolitiikan selonteko linjaa Suomen kehityspolitiikan periaatteet, arvot ja tavoitteet yli hallituskausien — kiitos siitä työstä sille porukalle, joka tätä neuvotteli. Työn jatkaminen strategisesti ja pitkäjänteisesti hallituskaudet ylittävällä otteella selonteon pohjalta vahvistaa suomalaisen kehitysyhteistyön tuloksellisuutta tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

Rahoituksen taso on kuitenkin osoittautunut meillä pitkäjänteiseksi haasteeksi. Ruotsissa, jossa taso valitettavasti kyllä laskee, ovat ruotsidemokraatitkin kuitenkin sitoutuneet 0,85:n bruttokansantulo-osuuden saavuttamiseen. Tässä olisi minun mielestäni mallia meille kaikille. Lisähaasteen rahoitukseen tuo vielä se, että Ukrainan jälleenrakennus tulee jatkossa vaatimaan suurta rahoituslisää, ja tämän ei missään nimessä olisi poliittisesti järkevää siirtyä pois [Puhemies koputtaa] sieltä muista hauraista konteksteista, vaan sen pitäisi ehdottomasti olla lisää sitä rahaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Salonen, olkaa hyvä.

17.33 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tulisi olla ylpeitä. Suomalaisten kansalaisjärjestöjen tekemä työ ihmisoikeuksien, demokratian ja sananvapauden puolustamiseksi noteerataan maailmalla. Meidän työemme tunnetaan, sen työn tärkeys tiedetään. Huoliakin on ilmassa, ja siksi jatkossa tulee edelleen systemaattisesti jatkaa työtä parantaaksemme tyttöjen koulutusta sekä seksuaali- ja lisääntymiserveyttä ja oikeuksia. Aivan kuten edustaja Filatov täällä sanoi, tämä kaikki on uhattuna voimistuvan anti-gender-liikkeen vuoksi.

Toinen nouseva huoli on globaali nälkäkriisi ja sen pahentuminen. Afrikan sarvessa kuivuuden, nälkäkriisin arvioidaan olevan vakavin 40 vuoteen. Ministeri Skinnari, miten arvioitte, mitä tämä akuutti humanitaarinen kriisi tulee edellyttämään Suomelta tulevalla eduskuntakaudella?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.34 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa ministeri, arvoisa puhemies! Todellakin nyt tämä kehitysapu on sellaista, että monet Afrikan maat edelleenkin tukevat Venäjän hyökkäyssotaa. Ei tarvitse kuin katsoa vähän mediasta ja televisiosta, niin aika usein voi tulla tällaisia ohjelmia, missä kerrotaan just näistä tilanteista. Tuntuu aika ikävälle, että Suomi edelleenkin tukee tällaisia maita, jotka tukevat tätä Venäjän hyökkäyssotaa.

Ministeriltä haluaisin kysyä: onko mietitty, mihinkä muuhun tätä rahaa voisi käyttää, jos oikeasti viimeinkin tehtäisiin niin, että näitä maita, mitkä tukevat Venäjää, ei tuettaisi enää Suomen puolelta, koska tuntuu aika hirvittävälle, että sitä rahaa tosiaan voidaan käyttää Venäjän hyökkäyssotaa vahvistamaan? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

17.35 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä raportti osoittaa, kuten ministerin esittelystä kuulin, että Suomen kehityspolitiikalla on kyetty vastaamaan tavoitteisiin ja tuottamaan tulosta siitäkin huolimatta, että tämä tarkastelujakso osuu kohtaan, jossa maailma on kohdannut merkittäviä kriisejä ja koronapandemia on osaltaan vaikuttanut kehityksen suuntaan. Olemme kehityspolitiikan painopisteistä erityisesti tasa-arvotyössä olleet edelläkävijöitä ja saavuttaneet tavoitteita. Seksuaali- ja lisääntymiserveisyysoikeuksissa olemme näyttäneet kansainvälisestikin vahvana toimijana, ja siitä saamme olla erityisen ylpeitä, kuten tässä salissa olemme jo kuulleet, juuri tässä maailmantilanteessa, jossa nämä teemat on kyseenalaistettu, niissä on otettu jopa järkyttäviä askeleita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

ta taaksepäin kohti epätasa-arvoisempaa maailmaa, mitä tulee vaikka aborttioikeuksien rajaamiseen. Roolimme tyttöjen ja naisten oikeuksien ja seksuaali- ja lisääntymisterveyskysymysten puolustajana on nyt tärkeämpi kuin koskaan aiemmin.

Haluan kuitenkin loppuun nostaa esiin sen, että seksuaaliterveys- ja seksuaalioikeuskysymykset, kuten turvalliset synnytys- ja ehkäisypalvelut, ovat edelleen humanitaarisessa avussa alirahoitettuja, [Puhemies koputtaa] ja tähän meidän tulisi jatkossa mielestäni kiinnittää huomiota.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet, olkaa hyvä.

17.36 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On ilman muuta selvää, että se, mitä Suomi tekee kehitysyhteistyössä, on todella laadukasta ja hyvää, mutta volyymilläkin on merkitystä. Se, missä me emme ole onnistuneet — ja se ei ehkä kohdistu juuri nyt, vaan se on jo pidemmän aikaa ollut — on se, että emme ole onnistuneet esimerkiksi meidän tavoitteessa kaikkein köyhimpien maiden rahoituksen nostamisessa 0,2 prosenttiin, emmekä ole onnistuneet meidän tavoitteessamme täyttää meidän sitoutumistamme 0,7 prosenttiin. Mietin myös sitä, että tällä hetkellä näyttää siltä — jos katsoo kestävyys-, Agenda 2030 -tavoitteita — että se, mikä kaikkein hitaimmin menee eteenpäin, on naisten ja tyttöjen tasa-arvo, sukupuolten tasa-arvo. Tulisiko meidän nyt tehdä joitain aivan erityisen suuria panostuksia, näissä asioissa ainakin, jotta näissä tavoitteissa voitaisiin paremmin onnistua?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.37 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin oikeastaan siitä teemasta, jonka edustaja Biaudet aloitti, eli Iranin tilanteesta. Me saamme siitäkin kansanedustajina paljon yhteydenottoja ja huolestuneita viestejä.

Kaikkihan alkoi naisten itsemääräämisoikeudesta ja siihen liittyvistä mielenilmauksista, mutta nyt puhutaan jo laajemmasta kansannoususta ja hallinnon kokonaisvaltaisesta vastustamisesta. Nyt tilanne on se, että mielenosoittajia on laajasti uhattu myös kuolemantuomioilla. Tämän koko liikehännän ja tyytymättömyyden taustalla on myös ilmastonmuutos ja sen huonoon hoitoon liittyvät seuraukset, kuten ruokaturvan vaarantuminen ja elinkustannusten nousu jo hyvin pitkään. Monet Suomessa asuvat iranilaiset ovat myös tilanteesta hyvin huolissaan. Miten Suomi voisi tukea Iranin demokratiakehitystä ja kansalaisyhteiskuntaa tällä hetkellä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.38 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti täydennän vielä edellistä kysymystäni. Nimittäin Afrikan tilanne. Kuten tiedämme, siinä Afrikan sarven alueella on jatkuvasti menossa erilaisia kahakoita, muun muassa viimeksi on tietoja tullut eräänlaisesta sisällissodasta — en muista maata, kuitenkin Afrikan sarven alueesta puhutaan. Miten tällaisille alueille on näitä kehitysyhteistyörahoja, kehittämisrahoja viety? Miten tällainen sotatilanne sitten sen kannalta, kun siellä on hädänalaisia ihmisiä, että katkaiseeko tällainen tilanne sen rahoituksen kerralla? En ihan tarkkaan tunne näi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

tä proseduureja, mutta onko tämä tällainen kriisialue sellainen merkki, joka tarkoittaa, että sen alueen kehittämishankkeet lopetetaan ainakin hetkeksi aikaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.39 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisiinsa kytkeytyvät globaalit kriisit haastavat meitä, koko maailmaa, ja sen takia monenkeskinen järjestelmä ja yhteistyö ovat entistä tärkeämpiä ja myös Suomen tuki tälle monenkeskiselle järjestelmälle. Ulkopuoliset arviot ovatkin kiittäneet Suomea siitä, että meillä on ollut pitkäjänteinen sitoutuminen omien kansalaisjärjestöjen lisäksi myös YK-järjestöjen toimintaan, ja näistä tosiaan täällä on jo useita kertoja mainittu. Tasa-arvo ja naisten ja tyttöjen asema ovat olleet ne, joissa meillä ehkä suurinta merkittävyyttä on ollut ja lisäarvoa annettu.

EU-vaiuttamista voimme kyllä, omasta mielestäni ainakin, vielä entisestään vahvistaa. Mutta meidän kannattaa hyödyntää suomalaista osaamista, ja tämä koulutuksen uusi painopiste, minun mielestäni sitä mahdollisuutta entisestään lisää, ja hyödynnetään se maksimaalisesti. Suomi on pitkään ollut myös yksi maailman korruptoitumattomimmista maista. [Puhemies koputtaa] Kysyisinkin: kuinka voimme tätä hyvän hallinnon lisäämistä Suomea entisestään vahvistaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

17.40 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan hyvä hallinto on tärkeä edellytys sille, että näillä kehitysyhteistyövaroilla saadaan pysyviä ja kestäviä tuloksia. Kehitysyhteistyövaroissa pitäisi olla ehkä nykyistä voimakkaamminkin tuo ehdollistaminen juuri siihen, että varojen käyttö on tarkkaan kontrolloitua ja että demokraattista päätöksentekoaakin esiintyy siellä kohdemaassa. Tähän liittyy se, että pitää oppia myös vakavimmista epäonnistumisista. Ja Afganistanhan on varmasti sellainen niin näiden hassattujen varojen mittaluokan suhteen kuin sen pituudenkin suhteen, miten paljon sekä sotilaallisia voimavaroja että sitten kehitysyhteistyötoimia ohjattiin siten, että niistä ei saatu haluttua tulosta. Tämä liittyy pitkälti tähän korruption vastaiseen työhön. On hyvä, että siitä Afganistaniin osoitetusta tuesta tehdään nyt Suomessakin laaja selvitys, [Puhemies koputtaa] siitä, mitä tästä korruption vastaisesta työstä havaitaan, niin että se pystytään ottamaan mahdollisimman laajasti tulevassa kehitysyhteistyössä huomioon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.42 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Väestöräjhdys on maailman luonnon ja ilmastoon kannalta kohtalonkysymys. Mikään määrä vihreiden ilmastotoimia ei riitä, jos väestönkasvu jatkuu tällaisena. Suurin osa kehitysapua nauttivista maista ei kiinnitä lainkaan huomiota tähän väestöräjhdykseen. Samaa aikaan se vaikuttaa myös meihin kohdistuvaan siirtolaispaineeseen. Tässä kohtaa on huomautettava, että juuri hallituspuolueet puolusteleivat kehitysapua ja sen kasvattamista juuri sillä, että se hillitsi siirtolaisuutta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat ehdottaneet, että väestön kasvun hillitsemiseksi kehitysapua vastaanottavien valtioiden tulisi esittää selkeä suunnitelma tämän väes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

tönkasvun saamiseksi hallintaan. Mitä mieltä te olette tästä ehdotuksesta, arvoisa ministeri Skinnari?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.43 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Ministeri Skinnarille tulee paljon vastattavaa tässä.

Arvoisa puhemies! Tähän edelliseen puheenvuoroon: Parhaaksi keinoksi väestön kasvun hillintään on osoittautunut naisten hyvä koulutustaso, ja se on juuri se, mitä Suomi nyt vahvasti ja entistä vahvemmin tekee. Silloin myös lapsikuolleisuus vähenee, terveys paranee. Tämä koulutus auttaa myös siihen, että nuorilla, joita erityisesti Afrikassa mutta myös Aasiassa on ihan merkittävästi enemmän kuin meillä täällä Euroopassa, on näkymä siihen, miltä heidän tulevaisuutensa näyttää, siellä omassa maassa löytyy myös mahdollisuuksia työhön. Ja sitten jos joku tänne saapuu tai joutuu pakolaisuuden kautta tulemaan, niin myös silloin se koulutus pohja on vahvempi ja pystyy lähtemään liikkeelle täällä. Eli halusin nostaa tämän nuorten aseman erityisesti meidän painopistealueena myös jatkossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.44 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt, kun on puhuttu kehitysavusta ja myös tästä korruptiosta, mitä monissa maissa tavataan: Tästä ei montaa viikkoa ole, kun juttelin erään naisen kanssa, joka asuu Afrikan maassa ja on suomalainen lähtökohdiltaan, ja hän kertoi juuri, miten se maan tapa on se korruptio, eli mikään asia ei etene — ei mikään hanke, ei mikään — jos sieltä ei välistä vähän rahaa anneta tietyille henkilöille, niin että ei ole ihan itsestäänselvyys se korruption kitkeminen.

Mitenkä tähän aiotaan panostaa tarkemmin? Ei riitä, että tehdään tämmöisiä suunnitelmia, vaan pitää oikeasti seurata tosi tarkkaan, mihinkä se raha menee. Ja toivon, että jatkossa — kun tilanne on Suomessakin tämä, ja on sotaa tuossa lähialueella — ei ainakaan velkarahaa nyt laiteta kehitysapuun. Onko nyt ministerillä mitenkä tarkoitus jatkossa rahoittaa tätä kehitysapua? Toivottavasti ei ainakaan velkarahaa johdeta tähän tarkoitukseen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet, olkaa hyvä.

17.45 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Tulin tänään Islannista, jossa osallistuin tällaiseen globaaliin isoon naispoliitikkojen ja naisjohtajien kokoukseen. Siellä oli aika vaikuttavaa, kun eri Afrikan maista yli rajojenkin olevat nuorten naisten järjestöt vetosivat todella vahvasti siihen, että heidän työtään tuettaisiin niin, että he voisivat osallistua päätöksentekoon.

Pohdin sitä, pitäisikö meidän vielä vahvemmin osoittaa tukea myös tasa-arvotyöhön, syrjimättömyyteen, syrjivän lainsäädännön poistamiseen, naisten osallistumiseen ja nimenomaan työhön naisten oikeuksien edistämiseksi, ”advocacy” — sen lisäksi, että meillä tietenkin on tällaisia koulutusprojekteja ja sosiaalisia projekteja, jotka kohdistuvat tyttöihin, mutta että he olisivat nimenomaan subjekteja, he voisivat ottaa kehityksen omiin käsiinsä juuri sen takia, että niin monessa maassa [Puhemies koputtaa] on korruptio- ja hallinto-ongelmia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.46 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin tähän kehitysapukeskusteluun ottaa mukaan kysymyksen kehitysavun ehdollistamisesta geopolitiiseksi työkaluksi. Eli nyt tilanne tällä hetkellä on sellainen, että ihan paikalla käyneiden tahojen raporttien mukaan Afrikassa ajatellaan vähän niin, että EU-maiden kehitysapu on eräänlainen itsestäänselvyys, jonka vastineeksi ei odoteta mitään, ja amerikkalainen kehitysapu on paljon näkyvämpää, kun niissä paketeissa on tähtiliput päällä ja lukee Made in USA. Mutta kun eurooppalaiset vaan lähettävät sinne jotakin, ja venäläiset lähettävät aseita, myyvät aseita näille diktaattoreille näissä maissa, niin lopputulema on nyt sitten se, että YK:ssa nämä maat äänestävät käytännössä Venäjän ja Kiinan linjalla ja tavallaan se EU:n ja Suomenkin geopolitiittinen vaikutusvalta, mitä voitaisiin saada tätä kehitysapua vipuvarvena käyttäen, ei toteudu. Eli ajaisin kyllä voimakkaasti sellaista ajatusta, että jos sitä kehitysapua ylipäänsä on sinne vietävä, niin se ainakin ehdollistettaisiin niin, että nämä maat, jotka sitä saavat, tukisivat myös [Puhemies koputtaa] meidän tavoitteitamme muissa asioissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Salonen, olkaa hyvä.

17.47 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutuksen lisäksi väestönkasvua hillitsee seksuaalivalistus ja ymmärrys oikeudesta omaan kehoon. Näin ollen suomalaisen kehitysavun turvin onkin annettu 92 miljoonalle nuorelle seksuaalikasvatusta. Tämä on merkittävä toimi. Suomen kehitysyhteistyön tuloksellisuutta raportin mukaan ovat edistäneet muun muassa toiminnan suunnitelmallisuus ja pitkäjänteisyys — ja luulen, että tätä meidän tulee tässäkin keskustelussa arvioida yhä enemmän — pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, tiivis yhteistyö, nojautuminen maaohjelmiin ja kehityspoliittisiin painopisteisiin, joista olemme hyvin juuri puhuneet. Se, mikä tuloksellisuutta vähentää, on esimerkiksi keskenään ristiriitaiset ja epärealistiset tavoitteet, ja luulen, että tämän keskustelun pohjalta [Puhemies koputtaa] tässä meillä on haaste tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.48 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Salonen nosti hyvän asian tässä viimeiseksi, tämän johdonmukaisuuden, että meidän kauppapolitiikan, ympäristöpolitiikan, ilmastopolitiikan ja kehityspoliitiikan pitäisi toimia johdonmukaisesti samaan suuntaan, ja siinä on vielä ei pelkästään Suomella vaan maailmalla muutenkin haasteita.

Geopolitiikasta en kannata tällaista ehdollistettua kehitysapua, mutta kyllä on ihan selvää, että Euroopan pitää vahvemmin niitä omia näkökulmiaan avata ja vahvemmin toimia yhdessä. Kyllä me myös voidaan laittaa tähtiliput liehumaan ennemmin kuin niin, että me maat kilpaillaan keskenämme siitä, kenen kehitysapua mikäkin on.

Mutta vielä halusin nostaa yhden teeman ja aiheen, joka sinne ylivuotiseen selontekoon nostettiin, luontokadon. Sen torjumisen ennallistamisesta on puhuttu täällä salissa tällä viikolla paljon, mutta siinä on paljon tehtävää myös maailmanlaajuisesti. Norja laittaa kahdeksan prosenttia kehitysyhteistyövaroistaan luontokadon torjumiseen, [Puhemies koput-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

taa] luonnon elpymiseen. Me voitaisiin laittaa seuraavaan hallitusohjelmaan edes puolet tästä tavoitteeksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.50 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä aiemmin mainittiin, että naisten ja tyttöjen koulutus vaikuttaa väestönkasvuun. Tämä on totta, mutta sen lisäksi siihen vaikuttavat esimerkiksi perhesuunnittelu ja esimerkiksi ehkäisy. Sen lisäksi, että näiden kehitysapua nauttivien maiden tulisi sitoutua tähän väestönkasvun hillintään, heille tietenkin tulee tarjota siihen apua, josta tämä naisten ja tyttöjen koulutus on yksi, mutta toinen tapa olisi tämä perhesuunnitteluneuvolamallin eteenpäin vieminen näihin maihin.

Suomi on niin pieni maa, että meillä pitäisi olla korkeintaan ehkä yksi tai kaksi painopistettä, joihin keskittyisimme. Koska olemme maailman tasa-arvoisin maa, niin ehdottaisinkin, että tässä tapauksessa Suomi voisi keskittyä koulutukseen — erityisesti naisten ja tyttöjen koulutukseen, mutta myös poikien koulutukseen, hekin tarvitsevat koulutusta — mutta myös oikeasti [Puhemies koputtaa] tämän perhesuunnitteluneuvolamallin eteenpäin viemiseen, koska tämä työ on aivan [Puhemies: Kiitoksia!] täysin kesken. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Halla-aho, olkaa hyvä.

17.51 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Muistaakseni aivan ensimmäisessä puheenvuorossaan vihreiden kansanedustaja Hopsu esitti positiivisia huomioita Ruotsin uuden hallituksen ohjelmasta, jota myös yhteistyökumppanimme ruotsidemokraatit ovat olleet laatimassa. Edustaja Hopsu totesi, että siinä olisi meille paljon opittavaa, ja olen tästä täysin samaa mieltä. Ruotsin uusi hallitus on muun muassa laskemassa Ruotsin pakolaiskiintiön alle kuudesosaan aiemmasta, noin 6 500:sta alle tuhanteen. Eli Suomea kaksi kertaa suuremmalla maalla on Suomea pienempi pakolaiskiintiö, ja toden totta tässä on meillä paljon oppimista. Samoin meillä on paljon oppimista siinä, että Ruotsi on päättänyt irrottautua tällaisesta bruttokansantuotteeseen sidotusta kehitysapurahoituksesta. Ihmettelen vähän sitä ajattelua, kun Hopsu sanoi, että hän ei kannata tätä kehitysavun ehdollistamista. Me jostain syystä olemme valmiita [Puhemies koputtaa] vaatimaan esimerkiksi Unkarilta paljon enemmän aikuismaista käytöstä kuin Afrikan mailta, ja mielestäni se ehkä kertoo vähän meidän suhtautumisestamme Afrikan maissa asuviin ihmisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.52 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun vierailin itse Ukrainassa viime toukokuussa, tapasin siellä myös monia kansalaisjärjestöjen toimijoita. Tämmöisten pienten järjestöjen ja liikkeiden — todella ruohonjuuritasolla toimivien liikkeiden — viesti oli se, että heidän on todella vaikea saada rahallista avustusta, vaikka heillä on usein parhaimmat kontaktit niihin autettaviin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

Tässä onkin tavallaan semmoinen ristiriita, että Suomi ymmärrettävästi koordinoi sitä tukea niin, että se menee tämmöisten isojen kansainvälisten organisaatioiden kautta, jotta voidaan olla varmoja hallinnosta ja siitä, että kaikki pelaa. Mutta samaan aikaan voi olla niin, että se apu ei välttämättä kohdennu juuri sinne, missä sitä kipeimmin tarvittaisiin, ja juuri sinne, minne se pääsy voi olla hyvin vaikeata — puhutaan esimerkiksi hauraassa asemassa olevista ihmisistä, [Puhemies koputtaa] lähisuhdeväkivaltaa kokeneista naisista. Mitä tämän eteen tehdään? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

17.53 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiittelin siis Ruotsista sitä, että vaikka kehitysavun taso laskee — sitä pidin valitettavana — tämä 0,85:n taso kuitenkin siellä on korkeampi kuin tämä meidän 0,5, johon tällä hallituskaudella hetkeksi pääsimme. Eli kyllä meillä on vielä aika paljon kurottavaa Ruotsiin verrattuna, sama on vastuun osalta, minkä olemme maina, Suomi versus Ruotsi, kantaneet pakolaisista.

Ylipäätään toivoisin, että me pääsemme tällaisesta pelkästään humanitäärisen pakolaisuuden numeraalisesta määrästä siihen, että ihmiset, jotka apua tarvitsevat, pääsisivät avun piiriin. Tämä sama liittyy siihen ehdollisuusajatteluun, eli sen avun tulee kohdentua sinne, missä sitä kaikista eniten tarvitaan, kaikista köyhimpiin maihin, kaikista hauraimpiin konteksteihin — siellä se on vaikuttavinta. Ja toivon, että pakolaiset, jotka saapuvat, pääsevät työelämään [Puhemies koputtaa] täällä kiinni samalla tavalla kuin työperäisen maahanmuuton kautta [Puhemies: Kiitoksia!] tänne saapuvat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt alkaa tälle asialle varattu tunti olla täynnä, mutta myönnän vielä yhden vastauspuheenvuoron. — Edustaja Antikainen, ja sen jälkeen ministeri Skinnarille viidestä kahdeksaan minuuttia vastauksiin. On niin paljon kysytty. — Olkaa hyvä, edustaja Antikainen.

17.55 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ylipäätään perussuomalaisten mielestä kehitysavun maksaminen tulisi tulevaisuudessa tapahtua vain ja ainoastaan budjetin ylijäämästä sekä Suomen tulisi pikimmiten vaatia näiden kehitysapurahojen sitomista palautuspolitiikkaan. Esimerkiksi: mikäli kielteisen turva-aikepäätöksen saanut ei oteta vastaan lähtömaahan, voitaisiin kyseisen maan kehitysapu keskeyttää ja mielellään mahdollisimman pian.

Lisäksi perussuomalaiset ovat huomauttaneet, että kehitysyhteistyörahoitusta ei Suomessa tarkkailla riittävän kriittisesti. Toivon tähän kriittiseen tarkkailuun varsinkin nyt hallitukselta toimenpiteitä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Skinnari, vastauksia sitten kysymyksiin.

17.56 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Jos teille sopii, niin puhun täältä paikalta, koska kysymyksiä on nyt niin paljon, jotta pystyn näkemään nämä kaikki kysymykset. Teen parhaani.

Ensinnäkin kiitos, arvoisat edustajat, erittäin laadukkaasta, monipuolisesta ja kunnianhimoisesta keskustelusta, joka tuloraportin lisäksi pohti ja keskittyi jo tulevaan tässä maa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

ilmantilanteessa, tässä geopolitiisessa tilanteessa ja tilanteessa, jossa Euroopassa on sota ja tilanne, joka haastaa meidät taloudellisesti, mukaan lukien ruokakriisi ja energiakriisi.

Aloittaisin, arvoisa puhemies, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan, edustaja Halla-ahon kysymyksestä, joka on varmasti yksi keskeisin ja geopolitiikan kannalta oleellisin: miten tulisi ja pitää toimia tilanteessa, jossa Venäjä vaikuttaa, informatiovaikuttaa, mutta samaan aikaan sitä tekee moni muukin maa, kuten esimerkiksi Kiina? Nämä YK-äänestykset nousivat tässä aivan aiheellisesti esille, ja kuten näimme jo maaliskuun äänestyksestä ja sen jälkeen, niin näin se on. Eli maailmassa 30 prosenttia ihmisistä asuu demokratioissa. Maailma on hyvin intressipohjainen. Ja kun me — me Pohjoismaat, Euroopan unioni, Suomi — omalla arvopohjallamme teemme ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, kehityspolitiikkaa, kauppapolitiikkaa, on aivan oikein pysähtyä pohtimaan, miten me sen teemme, miten me navigoimme tässä myrskyssä, jossa intressipohjaisuus ja minä, minä, minä -ajattelu on erittäin keskeinen. Koko multijärjestelmä on ongelmassa. Ei se ole vain kehityspolitiikkaa koskevaa, YK:ta, haasteita — kauppapolitiikka, WTO on kriisissä. Ja tässähän ne katseet kääntyvät Yhdysvaltoihin, eivät niinkään Kiinaan tai Venäjään. Tässä on erittäin hyvä pysähtyä, edustaja Halla-aho, pohtimaan tätä, ja vastaan teille nyt kolmen asiakohdan kautta:

Mielestäni pitää olla pitkäjänteinen geopolitiikassa. Ei ajatella lyhytnäköisesti. Mitä jos me vetäydymme, mitä jos me lopetamme tässä tapauksessa kehitysyhteistyön tai jonkun muun yhteistyön sellaisen maan kanssa, joka niin sanotusti istuu aidalla eli pohtii, mihin suuntaan tässä käännettäisiin? Olisiko se oikea ratkaisu? Syntyy tyhjiö. Kuka sen tyhjiön täyttäisi? Todennäköisesti se intressipohjainen vaikuttaja, josta äsken mainitsin. Eli kaiken kaikkiaan tilanne on se, että kyllä me näemme — Euroopan unioni, Suomi — hyvin, uskaltaisin sanoa, yhteisesti, että meidän pitää nyt olla geopolitiisesti aktiivisia. Siksi Global Gateway, 300 miljardin työkalu — komissaari Urpilainen tänään vieraili ainakin muutamissa eduskuntaryhmissä — on se meidän geopolitiittinen työkalu. Se on meidän vastauksemme niille maille, jotka ovat toimineet ehkä erilaisella arvopohjalla kuin me.

Ja maailma etsii myös uusia ratkaisuja. Meillä, Suomella, on tarjota ratkaisuja: ilmasto-ratkaisuja, digiratkaisuja, tasa-arvotyön ratkaisuja, perheneuvonnan ratkaisuja ja niin edelleen, työpaikkoihin ratkaisuja, naisyrityksyyteen ratkaisuja. Me voimme tuoda ratkaisuja, ja kun uskotaan niihin meidän tapoihimme tehdä, niin me voimme vaikuttaa myös niillä ratkaisuilla, ja se ei aina tarkoita rahan antamista — kaksi eri asiaa. Neuvola on tästä hyvä esimerkki: suomalainen digitaalinen neuvola.com, suomalainen seksuaali- ja lisääntymisterveyden osaaminen. Neuvola on aikamoinen sosiaalinen innovaatio, kuten kouluruoka, josta puheessani mainitsin. 70 maata on nyt tekemässä sitä, ja moni maa tekee sen nyt omalla verorahoituksella ilman tukia — ilman tukia. Ja niitä maita on, jotka nyt graduoituvat kehitysyhteistyössä: viimeisimpiä jos katsoo, niin Vietnam, Kenia, Nepal. Eli kuten sanoin, kehitysyhteistyö on keino, se ei ole päämäärä.

Tässä tähän varsin haastavaan keskusteluun tästä narratiiviajattelusta, johon varmasti mielellämme palaamme, ja se on varmasti asia, mihin me ulkoministeriössäkkin keskitymme kaikilla politiikan lohkoilla.

Ja tästä tietysti pääsee aasinsiltana oikeastaan tähän globaaliin tilanteeseen. Afrikan lisäksi, edustaja Hoskonen, voi tietysti puhua Etelä-Amerikasta, tilanteesta Brasilian vaalien jälkeen, Väli-Amerikasta, Aasiasta ja niin edelleen. Mutta tästä ehdollistamisesta haluaisin sanoa sen, että kyllä, sillä on puolensa ja sitähan tehdään, kun korvamerkitsemme eli määräämme, mihin se raha pitää käyttää. Me teemme sitä yllättävän paljon, ja se koskee myös sitä, kun me puhumme monenkeskisestä yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2022 vp

kanssa. Kyllä me haluamme tietää, mihin se raha menee, kenen kautta, miten se päättyy sinne kahdenvälisestäkin juuri niissä vaikeissa tilanteissa. Mutta täytyy olla rehellinen, kuten edustaja Hoskonen hyvin totesi: sota-alueet ovat haastavia. Se ei ole helppoa, sen me tiedämme.

Arvoisa puhemies! Tämän lisäksi vielä paljon kysymyksiä:

Edustaja Biaudet, Suomi kuten muut Pohjoismaat: Kyllä Pohjoismaiden rintama on erittäin vahva. Meillä on säännöllisesti yhteistyötapaamiset virtuaalisesti Pohjoismaiden ministereiden kanssa. Kun korona alkoi, Pohjoismaat lähettivät YK:lle viestin, maailmalle viestin, että me haluamme panostaa esimerkiksi rokotteisiin. Kyllä pohjoismaainen alusta on se alusta tässäkin asiassa, ja itse uskon siihen erittäin paljon.

Edustaja Antikainen, perhesuunnittelu: Mainitsin neuvolan, seksuaali- ja lisääntymisterveiden. Haluan teille kuitenkin korostaa myös tätä ilmastotyötä. Ilmastosopeutuminen, suomalaiset ratkaisut — juuri niillä Vaisalan ja Ilmatieteen laitoksen ratkaisuilla me varoitamme ihmisiä niillä järjestelmillä, että he voivat asua, elää siellä omassa maassaan, että heidän ei tarvitse lähteä liikkeelle. En tiedä, sainko kiinni teidän kysymyksestänne, mutta tämän halusin todeta.

Edustaja Honkasalo, Iranin tilanne on erittäin haastava. Mutta tässäkin olin humanitäärisestä puolesta ylpeä silloin, kun pystyimme humanitäärisesti ratkaisemaan juuri kaikkein heikoimmassa asemassa olevien osuutta, että kuitenkin vaikka on pakotteitakin, niin on se humanitäärinen elementti, että niitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia tyttöjä, naisia ei jätetä yksin. [Eva Biaudet: Afganistanin naiset jätettiin!] — kaikessa emme onnistu, pitää olla siinäkin rehellinen.

Arvoisa puhemies! Aika rientää, ja yritän tässä vastata. Edustaja Virolainen, ensinnäkin kiitos teille vuoden 2018 tulosraportista, edeltäjälleni. Tässä on hyvin paljon sitä samaa ajattelua, mitä edustaja Virolaisen johdolla hänen ministeriaikanaan tehtiin. Ja kun te kysytte siitä, miten Suomesta asiat saadaan mukaan EU-tekemiseen, niin tätähän me juuri teemme sillä eurooppalaisella Team Europe -joukkueella, sillä Global Gatewayllä — 27 maata — ja se ei aina ole helppoa, [Puhemies koputtaa] mutta esimerkiksi digitalisaatiossa me olemme nyt pitkällä.

Ja aivan lopuksi: Edustaja al-Tae ja muut, miten jatko, miten tulevaisuus? Tilanteessa, jossa Ukraina on tärkeä, sitä pitää, tulee tukea. Miten muut maailman kriisit, humanitäärinen tuki, kehitysyhteistyö? Tämä on hyvä kysymys. Ja varmasti jokainen eduskuntapuolue pohtii sitä kohti kevättäkin mennessä, koska on selvää, että julkinen rahoitus ei tule riittämään. Meidän pitää löytää kanavia, yksityistä rahoitusta on saatava mukaan, ja tätä pohtii koko maailma, koko yhteisö, joka haluaa tehdä maailmasta paremman. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.